

мають судимість, але все ж таки вони піддаватимуться суду й інформацію про це відображатиметься у відповідних статистичних звітах.

Вважаємо, що все ж таки доцільно прийняти окремий закон України «Про кримінальні проступки» або Кодекс України про кримінальні проступки. Пояснюється це тим, що врегулювання інституту кримінальних проступків охоплює дію як матеріального, так і кримінального процесуального права. Тому його унормування окремо в КК України і КПК України в подальшому лише ускладнить практику ефективного розслідування кримінальних проступків.

Таким чином, підводячи підсумок слід констатувати, що запровадження інституту кримінальних проступків повинно здійснюватися з особливою застереженням, щоб необґрунтоване й некомпетентне їх розмежування не призвело до збільшення криміналізації кримінальних проступків. Саме тому під час доопрацювання існуючих на сьогодні законопроектів із цього питання повинно відбуватися з урахуванням сучасних досягнень науки кримінального процесу, кримінального та адміністративного права.

Одержано 17.04.2017

★

УДК 343.98

Володимир Юрійович Скоробогатько,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ФОРМИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПОРУШЕНЬ АВТОРСЬКИХ ТА СУМІЖНИХ ПРАВ

Розвиток суспільства та ринкових економічних відносин обумовив необхідність забезпечення в Україні захисту прав інтелектуальної власності. Це є одним з найголовніших показників цивілізованості правової системи будь-якої держави, розвитку її науки, техніки і культури.

Аналіз законодавства, літературних джерел та матеріалів кримінальних проваджень показує, що при проведенні досудо-

вого розслідування порушень авторського та суміжного права існує низка проблем. Ці проблеми обумовлені як недостатньою розробленістю питання використання спеціальних знань під час досудового розслідування, що зумовлює недоліки та суттєві труднощі при розслідуванні так і відсутністю у кримінально-процесуальній і криміналістичній літературі єдності поглядів щодо сутності, завдань і цілей застосування спеціальних знань у розслідуванні злочинів. Це пояснюється тим, що поняття спеціальних знань у кримінально-процесуальному законодавстві не знайшло чіткої регламентації. Неврегульованість у законі багатьох питань використання спеціальних знань ускладнює процес збирання та дослідження доказів.

Жодне розслідування порушень авторського та суміжного права не відбувається без використання спеціальних знань. Це пов'язано, перш за все, з тим, що під час їх виявлення і розслідування перед органами досудового розслідування постають завдання, вирішення яких потребує широкого застосування спеціальних знань у різних галузях. Отже суб'єкт діяльності з розслідування злочинів, які посягають на авторське та суміжне право зобов'язаний вдаватися по допомогу до фахівців у вирішенні питань, які належать до їх компетенції. Необхідність у залученні фахівців неюридичного профілю виникає тоді, коли власні можливості та знання, доступні методи й технічні засоби, навички застосування засобів та методів виявляються недостатніми для ефективного збирання, аналізу, оцінки й використання інформації, встановлення конкретних фактів, властивостей, ознак досліджуваних об'єктів, виконання інших завдань.

Для участі в процесуальних та непроцесуальних діях залучаються фахівці зі складу: співробітників судово-експертних підрозділів всіх рівнів та різної відомчої приналежності; компетентних працівників контролюючих органів; представників інших практичних, а також наукових та педагогічних колективів, які володіють глибокими знаннями у своїх галузях діяльності; приватних осіб. Такі фахівці надають суб'єктам діяльності з виявлення, розкриття та розслідування порушень авторського та суміжного права, допомогу у формі консультацій, порад, рекомендацій, передачі довідкової інформації, участі в підготовці та проведенні різноманітних не тільки слідчих чи судових дій, а й

шляхом проведення лабораторних досліджень, обстеження підприємств, ділянок території та інших об'єктів, проведення контрольних перевірок й інших заходів.

Виходячи з аналізу діючого КПК України слід зазначити, що спеціальними знаннями може володіти експерт (ст. 69 КПК України) та спеціаліст (ст. 71 КПК України). На відміну від експерта яким у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань, спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

Залежно від процесуальної урегульованості порядку застосування спеціальних знань і відбиття результатів у процесуальних документах виділяють їх непроцесуальні та процесуальні форми.

Процесуальні форми використання спеціальних знань відіграють значну роль під час розслідування кримінальних правопорушень. Факт застосування спеціальних знань у таких випадках відображається у процесуальних документах таких як, постанови, протоколи слідчих (розшукових) і судових дій, висновки експертів. Додержання встановлених правил складання процесуальних документів гарантує достовірності відображених в них фактів. При розслідуванні порушення авторського права і суміжних прав процесуальні форми використання спеціальних знань застосовуються як для самостійного виконання певних завдань розслідування, так і для перевірки фактів, встановлених непроцесуальним шляхом. Досить поширеною процесуальною формою використання спеціальних знань є залучення спеціаліста до участі в проведенні досудового розслідування або судового розгляду.

Однією з найбільш поширених процесуальних форм використання спеціальних знань, при розслідуванні порушення авторського права і суміжних прав, є призначення та проведення судової експертизи (ст. 242–245 КПК України). Така форма використання спеціальних знань надає найбільших можливостей в застосуванні науково-технічних досягнень для вирішення завдань кримінального судочинства. Висновок експерта є процесуальним джерелом доказів (ч. 2 ст. 84 КПК України) та має однакове процесуальне значення з іншими доказами у кримінальному провадженні. У ході проведення розслідування порушення авторського права і суміжних прав найчастіше признаються – експертиза об'єктів інтелектуальної власності, судово-технічна експертиза, судово-товарознавча і технічна експертиза документів, рідше експертизи, які допомагають доказувати причетність конкретних осіб до вчинення даного виду злочинів (судово-трасологічна, почеркознавча та ін.).

Непроцесуальні форми використання спеціальних знань при розслідуванні порушення авторського права і суміжних прав мають місце тоді, коли результати їх застосування не відбиваються у процесуальних документах. Поширеною непроцесуальною формою використання спеціальних знань є відомчі ревізії та розслідування. Вони проводяться за ініціативою органів управління держави чи іншого власника для встановлення фактів, що мають певне юридичне значення. Серед них можна виділити документальні ревізії, товарознавчі дослідження тощо, які проводяться спеціалістами окремого підприємства, організації, установи чи відомства. За результатами цих перевірок і розслідувань складаються документи, які використовуються, перш за все, зацікавленими юридичними особами та відомствами. До категорії фахівців, які сприяють діяльності з виявлення, розкриття та розслідування порушення авторського права і суміжних прав, відносять також фахівців, які проводять так звані «службові розслідування», діючи в складі комісій. Суб'єкти зазначеної діяльності використовують у своїй роботі акти й висновки комісій, одержують у них консультації, дають їм доручення на предмет вирішення тих питань, які належать до їх компетенції. У разі потреби вони можуть бути допитані на слідстві й у суді як свідки.

Результати таких відомчих ревізій та розслідувань – «акти», «висновки» та інші документи залучаються до матеріалів кримінальних проваджень, як витребувані документи згідно із ст. 93 КПК України і можуть розглядатися як процесуальні джерела доказів (ч. 2 ст. 84 КПК України).

Також поширеною формою використання спеціальних знань при розслідуванні порушення авторського права і суміжних прав є консультативна допомога спеціалістів. З цією метою використовується вже накопичений досвід спеціаліста з урахуванням особливостей конкретних обставин. Консультація може надаватися як фізичними, так і юридичними особами: експертними закладами, профільними науково-дослідними інститутами, вищими навчальними закладами та іншими установами і закладами. Консультація є думкою спеціаліста, яка має тільки орієнтуюче значення при розслідуванні кримінального провадження та не має доказового значення. Консультативна допомога слідчому виражається в усних роз'ясненнях, надання довідок з спеціальних питань, що можуть виникнути або виникають при підготовці, проведенні слідчих дій, роботі з доказами та процесуальному оформленні їх результатів. Консультації, які надаються спеціалістом під час його участі в проведенні слідчих дій, відрізняються від консультацій, наданих поза їх виконанням. Надання консультацій в ході проведення слідчої дії є невід'ємною частиною практичної діяльності спеціаліста і повністю охоплюється такою формою використання спеціальних знань як участь спеціаліста у проведенні слідчих дій. У протоколі слідчої дії повинні вказуватися всі істотні для справи обставини, встановлені під час її проведення.

Під час розслідування порушення авторського права і суміжних прав, використання спеціальних знань доцільно здійснювати шляхом: залучення фахівців до участі в процесуальній та іншій діяльності; проведення судових експертиз; проведення різних перевірок, обстежень; отримання довідок та консультацій у знайомих осіб; витребування та використання документів, які складають такі особи, у ході їх службової діяльності; допиту спеціалістів як свідків або судових експертів, якщо вони брали участь у проведенні судових експертиз.

Доцільним є залучення фахівців і для вирішення тих питань, які входять до компетенції суб'єкта розслідування. Необхідні консультації, поради, рекомендації практикам можуть надати й вчені-фахівці в галузі кримінального права, кримінального процесу, криміналістики, судової бухгалтерії, цивільного права і процесу, захисту авторського права і суміжних прав.

Під час розслідування порушення авторського права і суміжних прав спеціальні знання використовують не лише для отримання доказів, але і для одержання різноманітної орієнтуючої інформації, яка полегшує прийняття тактичних та процесуальних рішень.

Одержано 18.04.2017

★

УДК 331.101.3

Анастасія Сергіївна Устіловська,

*аспірант Харківського національного
університету будівництва та архітектури*

МОТИВАЦІЯ ЯК ПРОВІДНА ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Досягнення ефективної діяльності підприємства потребує постійного вдосконалення системи управління персоналом. Мотивація праці персоналу є однією з найактуальніших проблем. Методи мотивації персоналу можуть бути найрізноманітнішими, зазвичай вони залежать від системи стимулювання на підприємстві, загальної системи управління та особливостей діяльності самого підприємства. Систему мотивації можна розглядати як сукупність таких видів мотивації:

1. За основними групами потреб:

1. Матеріальна мотивація – прагнення до достатку, більш високого рівня життя.

2. Трудова мотивація. Породжується безпосередньо роботою, її змістом, умовами, організацією трудового процесу, режимом праці.

3. Статусна мотивація є внутрішньою рушійною силою поведінки людини, пов'язаної з її прагненням посісти більш високу посаду, виконувати складнішу і відповідальну роботу, працювати в престижних, соціально значущих сферах організації.